

1986, 12. května – Sdělení VONS č. 523 „Tresty za nápisy na zdech ve Frýdku-Místku“ o soudním jednání u Okresního soudu ve Frýdku-Místku a odsouzení Dalibora Helštýna obviněného z trestných činů pobuřování a výtržnictví a Ivo Kantoše, Igora Kohuta, Milana Obodu obviněných z trestného činu výtržnictví k nepodmíněným trestům odnětí svobody a k peněžitému trestu a Tomáše Gavlase a Petra Škutu obviněných z trestného činu výtržnictví k nápravnému opatření ve formě srážek ze mzdy.

Okresní soud ve Frýdku-Místku projednával dne 8. 4. 1986 v senátě, jemuž předsedal JUDr. Štefan Adam, trestní věc proti šesti mladým lidem, kteří v srpnu a září 1983 a v červenci 1984 napsali v podchodech ve Frýdku-Místku a na zeď městské polikliniky hesla.

Obvinění Milan Oboda, Igor Kohut, Ivo Kantoš, Petr Škuta a Tomáš Gavlas zhotovili v r. 1983 nápisy „Lidé bděte 1968–1983“, dále číslici „15“ v kruhu, připomínající 15. výročí sovětské vojenské intervence, a nápisy „Jan Palach žije“, „Chceme svobodu“, „Socialismus – ano, ale jinak“, „SU-15 vrah“, „Jan Palach 1968“ a „1968–1983 nesvoboda“. Nápisy, které zhotovil v r. 1984 Dalibor Helštýn, zněly: „SS-22 smrt“, „Konec socialismu“, „Co na to říkáš Vladimíre“ a „Dejte lidem právo“, přičemž do svého poznámkového bloku si kromě těchto hesel předem zapsal ještě heslo „Konec rusismu“. Obvinění byli obžalobou okresního prokurátora JUDr. Františka Jurečky stíháni jednak pro trestný čin pobuřování podle § 100 odst. 1a, c tr. zákona (za tento čin je Dalibor Helštýn stíhán sám), jednak pro trestný čin výtržnictví podle § 202 odst. 1 tr. zákona (za něj jsou stíháni ostatní obvinění); dále je obžaloba všechny viní z toho, že zhotovením nápisů na travertinový obkladový materiál podchodů způsobili škodu v celkové výši 54 500 Kčs a stíhá je proto i pro trestný čin poškozování majetku v socialistickém vlastnictví podle § 136 tr. zákona. Podle málo věrohodného vyjádření Technických služeb města Frýdku-Místku, jimž tato škoda vznikla, bylo třeba obklady strhnout a dát nové, neboť nápisy byly jinak neodstranitelné.¹

Obžaloba uvádí: „Dalibor Helštýn ve svých výpovědích uvedl, že provedenými nápisy chtěl vyjádřit svůj nesouhlas jak s politikou, tak kulturou našeho socialistického zřízení, dále že Leninova teorie socialistické revoluce by se měla uskutečňovat jiným způsobem a dle jeho názoru není rozdíl mezi zbrojením v socialistických a kapitalistických zemích. Ostatní obvinění uvedli, že skutků se dopustili pod vlivem alkoholu a z recese, obviněný Milan Oboda, že zveřejňováním hesel chtěl připomenout srpnové události r. 1968 v ČSSR.“ Je zřejmé, že tento postoj obviněných při vyšetřování způsobil to, že Dalibor Helštýn byl souzen pro trestný čin pobuřování, jehož je možno se dopustit jen z pohnutky nepřátelství ke státnímu a společenskému zřízení, zatímco ostatní byli žalováni z „nepolitického“ trestného činu: výtržnictví. Obžaloba dále konstatuje předchozí beztrestnost a kladné posudky z bydliště i pracoviště u všech obviněných. V době, kdy nápisy zhotovovali, jim bylo 18 až 22 let.

Podáváme přehled jednotlivých obžalovaných a výměry trestů: Dalibor Helštýn, nar. 12. 4. 1963, dělník k. p. Tesla Rožnov p. Radhoštěm, trvale bytem Frýdek-Místek, Komenského č. 158, přechodně bytem Rožnov pod Radhoštěm, Meziříčská 1660, okres Vsetín; odsouzen k 20 měsícům nepodmíněně v I. NVS a k 5000 Kčs pokuty nebo náhradnímu trestu dvou měsíců,²

Milan Oboda, nar. 12. 11. 1961, řidič u OSS Frýdek-Místek, bytem Frýdek-Místek, Lidových milicí 75; odsouzen k 18 měsícům nepodmíněně v I. NVS a k 5000 Kčs pokuty nebo náhradnímu trestu dvou měsíců,

Igor Kohut, nar. 26. 2. 1965, dělník n. p. Válcovny plechu Frýdek-Místek, t. č. vojín základní vojenské služby, trvale bytem Frýdek-Místek, Elišky Krásnohorské 2095; odsouzen k 6 měsícům nepodmíněně v I. NVS a ke 3000 Kčs pokuty nebo náhradnímu trestu jednoho měsíce,

Ivo Kantoš, nar. 5. 10. 1963, dělník k. p. VŽKG³ Ostrava, mostárna Frýdek-Místek, bytem Frýdek-Místek, K hájku 2957; odsouzen ke 12 měsícům nepodmíněně v I. NVS a k 5000 Kčs pokuty nebo náhradnímu trestu dvou měsíců,

Petr Škuta, nar. 29. 8. 1962, provozní elektromechanik n. p. Hutní montáže Ostrava, bytem Frýdek-Místek, Na vyhlídce 2582;

odsouzen k nápravnému opatření, a to k 20% srážkám z platu po dobu 12 měsíců,

Tomáš Gavlas, nar. 9. 9. 1964, dělník k. p. VŽKG Ostrava, mostárna Frýdek-Místek, bytem Frýdek-Místek, Hakenova 1657; odsouzen k nápravnému opatření, a to k 20% srážkám z platu po dobu 12 měsíců.

Kromě uvedených peněžitých trestů soud uložil všem obžalovaným povinnost nahradit škodu v žalované výši.

Podle zprávy o průběhu hlavního líčení hájili obhájci své klienty nedostatečně a poukazovali jen na jejich mladickou nerozváženost, dosavadní bezúhonnost a dobrou pověst. Předseda senátu dr. Adam se nijak nenamáhal, aby vytvořil alespoň zdání důstojného soudního řízení a dokonce i rozsudek vyhlášoval značně netradičně. Když si obžalovaní i prokurátor ponechali lhůtu k vyjádření, zda podají odvolání, napomenul předseda senátu obžalované slovy: „Tak vy se chcete odvolávat, vám to nestačí, no tak dobře, počítejte s tím, že i prokurátor se odvolá a tím můžete u kraje očekávat ještě větší pátku.“

Ve Frýdku-Místku se soudí, že tento dva až tři roky starý případ byl oživen a jeho protagonisté tvrdě potrestáni zejména proto, že podobné nápisy se objevily i v roce 1985, ale jejich původce se nepodařilo odhalit.

Informace o Chartě 77, r. 9, 1986, č. 7, s. 9–10.

POZNÁMKY

- ¹ O odsouzení Dalibora Helštýna a dalších pěti dělníků za psaní nápisů odsuzujících okupaci Československa v srpnu 1968 informovali též mluvčí Charty 77 Martin Palouš, Anna Šabatová, Jan Štern v prohlášení k 18. výročí okupace z 20. 8. 1986 (dokument Charty 77 č. 22/86). CÍSAŘOVSKÁ, Blanka – PREČAN, Vilém (eds.): *CHARTA 77: Dokumenty 1977–1989*, sv. 2, Praha 2007, s. 790.
- ² Jako projev solidarity a pro povzbuzení zaslal Vít Pelikán Daliboru Helštýnovi do NVÚ Plzeň-Bory vánoční pozdrav, zásilka však byla jako nepovolená vrácena zpět. Hana Pelikánová poslala rodině Dalibora Helštýna finanč-

ní podporu. Vánoční pohlednice a podací lístek k zaslanému peněžnímu obnosu jsou uloženy in: LP, Sb. VONS, inv. č. 118, sign. IV/1, kart. 25.

³ Vítkovické železářny Klementa Gottwalda.